

PODSUMOWANIE WSPÓŁCZESNYCH MOŻLIWOŚCI ORAZ IDENTYFIKACJA OBSZARÓW DALSZEGO ROZWOJU METOD OBDUKCJI PISMA RĘCZNEGO

Streszczenie. Artykuł przeprowadza analizę możliwości obdukcji pisma ręcznego. Omówione zostały osiągnięcia naukowe w dziedzinie badań nad wzorami pism w oparciu o różne dziedziny nauki i ewolucja metod kryminalistycznego badania pisma ręcznego.

W dosyć ogólny sposób zostały scharakteryzowane współczesne zadania stojące przed ekspertami w dziedzinie charakteru pisma. Na podstawie uogólnienia doświadczeń ekspertów zostały wyróżnione podstawowe kierunki dalszego rozwoju metod sądowej obdukcji pisma w czasach współczesnych. Przede wszystkim określone zostało aktywne podejście oraz i badanie struktury rozwiązywania problemów identyfikacji w celu optymalizacji metod badania. Jednakże, zwraca się uwagę na potrzebę dalszego tworzenia teoretycznych i metodologicznych podstaw sądowej diagnostyki pisma. Określone zostały zadania klasyfikacyjne badań nad pismem.

Zwrócono uwagę na poszczególne problemy tej dziedziny na obecnym etapie rozwoju sądowych badań pisma ręcznego, przedstawione zostały możliwe sposoby ich rozwiązania.

Słowa kluczowe: sądowa obdukcja pisma, sądowa ekspertyza pisma ręcznego, pismo ręczne, podmiot pisma ręcznego, badania identyfikacyjne, badania diagnostyczne, badania klasyfikacyjne, metody obdukcji pisma ręcznego.

SUMMARY OF MODERN POSSIBILITIES AND DETERMINATION OF FURTHER IMPROVEMENT FORENSIC HANDWRITING EXAMINATION DIRECTIONS

Abstract. The article provides analysis of the forensic handwriting examination capabilities. The achievements of scientific study of handwriting patterns based on different fields of science and improving the methods of forensic handwriting research are examined.

The modern problems solved by handwriting research experts generally examined. On the basis of all expert practices the basic directions of further development of judicial handwriting research in modern times were singled out. First of all the activity approach and the study of structure of solving the problems of identification in order to optimize methods of examination are defined. However, the attention is paid to the need for further formation of theoretical and methodological foundations of forensic handwriting diagnostics. The classification tasks of handwriting outlined too.

Some of problems of the current development of forensic handwriting examination have been highlights, the basic solutions of the problem were offered.

Keywords: handwriting judicial, forensic handwriting examination, handwriting, handwriting object identification studies, diagnostic tests, classification research method handwriting examination.

*** J. Swoboda**
doktor nauk prawnych,
docent
główny pracownik
naukowy
naukowo-badawczego
laboratorium
Narodowej Akademii
Spraw Wewnętrznych
(m. Kijów, Ukraina)

*** W. Abramowa**
doktor nauk prawnych,
docent
kierownik katedry
dyscyplin cywilno-
prawnych
Kijowskiego Uniwersytetu
Stosunków Rynkowych
(m. Kijów, Ukraina)

*** W. Zarubej**
doktor nauk prawnych,
docent
zastępca dyrektora
instytutu
Narodowej Akademii
Spraw Wewnętrznych
(m. Kijów, Ukraina)

УЗАГАЛЬНЕННЯ СУЧАСНИХ МОЖЛИВОСТЕЙ ТА ВИЗНАЧЕННЯ НАПРЯМІВ ПОДАЛЬШОГО УДОСКОНАЛЕННЯ СУДОВО-ПОЧЕРКОЗНАВЧОЇ ЕКСПЕРТИЗИ

Анотація. У статті надано аналіз можливостей судово-почеркознавчої експертизи. Розглянуті досягнення наукового дослідження закономірностей почерку на базі різних галузей науки і удосконалення методики судово-почеркознавчих досліджень. У загальних рисах охарактеризовані сучасні завдання, що вирішуються експертами-почеркознавцями. На підставі узагальнення експертної практики виокремлено основні напрямки подальшого розвитку судового почеркознавства у сучасний період. Перш за все визначено діяльнісний підхід і дослідження структури вирішення ідентифікаційних завдань з метою оптимізації методики експертизи. Разом з тим звертається увага на необхідність подальшого формування теоретичних та методичних основ судово-почеркознавчої діагностики. Окреслено класифікаційні завдання дослідження почерку. Висвітлені деякі проблемні питання на сучасному етапі розвитку судово-почеркознавчої експертизи, запропоновані основні шляхи їх вирішення.

Ключові слова: судове почеркознавство, судово-почеркознавча експертиза, почерк, почерковий об'єкт, ідентифікаційні дослідження, діагностичні дослідження, класифікаційні дослідження, методика почеркознавчої експертизи.

Судово-почеркознавчі експертизи сьогодні є одним з найпоширеніших видів судових експертиз і відіграють неабияку роль у слідчій та судовій практиці. Вони призначаються у випадках, коли для дослідження рукописних записів, підписів з метою вирішення ідентифікаційних або неідентифікаційних (класифікаційних, діагностичних) питань, що мають значення у кримінальному чи цивільному судочинстві, виникає необхідність застосування спеціальних знань.

Багаторічний шлях розвитку судового почеркознавства – це процес наукового дослідження закономірностей письма та почерку на базі різних галузей науки і удосконалення методики судово-почеркознавчої експертизи.

Наукову основу судово-почеркознавчої експертизи складають встановлені спільно з фізіологами, психологами і медиками відомості про закономірності формування почерку і підписів як матеріально-фіксованих відображень письмово-рухових навичок людини. Методи судового почеркознавства засновані на якісно-описових характеристиках ознак цих своєрідних об'єктів. Для вирішення окремих завдань розроблені математичні методи дослідження.

У сучасний період судове почеркознавство є високорозвиненою предметною галуззю теорії судової експертизи і галуззю криміналістики. Характерним для нього є подальший активний розвиток теоретичних засад судового почеркознавства; експериментальних розробок; узагальнень експертної практики; удосконалення існуючих методів і створення нових, більш ефективних методів експертного дослідження почерку.

Незважаючи на те, що дослідження почерку для встановлення певних обставин проводяться декілька століть і вони є одними із найстаріших криміналістичних досліджень, до сьогодні у вчених-криміналістів, практичних співробітників виникають питання стосовно можливостей судово-почеркознавчої експертизи.

Вирішення вищезазначеної проблеми потребує аналізу можливостей судово-почеркознавчої експертизи та висвітлення деяких проблемних питань, які існують на сьогоднішній момент.

Розвиток теоретичних засад судового почеркознавства у сучасний період ознаменувався:

– розробкою основних положень вчення про процес експертного дослідження як компонент предмету судового почеркознавства (комплексні методики вирішення судово-почеркознавчих завдань, теоретичні проблеми оцінки ознак тощо);

– створенням понятійного апарату в галузі теорії й практики судово-почеркознавчої експертизи (словник основних термінів);

– формулюванням основ математичного моделювання і засад автоматизації у галузі судово-почеркознавчої експертизи (теорія і практика математичного моделювання, експертні програми, системи);

– розробкою основних положень теорії і методики судово-почеркознавчої діагностики [2, с. 10-12].

Аналіз теоретичних розробок та узагальнення експертної практики дозволяють виділити основні напрямки подальшого розвитку судового почеркознавства у сучасний період.

Це перш за все діяльнісний підхід і дослідження структури вирішення ідентифікаційних завдань з метою оптимізації методики експертизи.

Ідентифікаційні завдання становлять основний обсяг при проведенні судово-почеркознавчої експертизи; їх вирішення передбачає встановлення таких фактів наявності або відсутності тотожності конкретного виконавця рукописного тексту, запису або підпису; виконання однією й тією самою або різними особами декількох текстів (записів) або підписів окремих фрагментів тексту, тексту і короткого запису (зокрема, дописки), у деяких випадках, коли підпис має переважно буквену транскрипцію – тексту (запису і підпису).

Формування теоретичних та методичних основ судово-почеркознавчої діагностики є одним з найбільш актуальних напрямків розвитку судового почеркознавства в сучасний період, оскільки ця проблематика є спірною і не в повній мірі розробленою.

Одним з перспективних напрямів дослідження є діагностичні дослідження. У судовому почеркознавстві на даний час вони виділені у самостійний напрямок, розроблені основні положення судово-почеркознавчої діагностики, їх сутність та місце в системі завдань судово-почеркознавчої експертизи.

Вирішення діагностичних завдань спрямоване на визначення умов, у яких виконувався досліджуваний почерковий об'єкт – рукописний текст, запис або підпис. У почеркознавстві встановлено, що захисним бар'єром, що гарантує збереження ідентифікаційних властивостей почерку – індивідуальності та стійкості – є варіаційність. Саме в ній відображений механізм пристосування пишучого до різних обставин, які негативно впливають на процес письма.

Принципова можливість вирішення діагностичних завдань експериментально доведена на цілому ряді почеркових об'єктів (рукописних текстах великого й середнього обсягу, при високій виробленості почерку, підписах тощо).

Проте такі можливості не є безмежні: при певному ступені впливу на пишучого того чи іншого збиваючого фактора цей захисний бар'єр руйнується. Звичні властивості почерку змінюються, що відображається у рукопису у вигляді діагностичних ознак. Їх комплекс може дати підстави експерту не тільки для встановлення самого факту незвичайності письма, але й для вирішення інших діагностичних завдань: про характер незвичайності (постійний або тимчасовий), про вид збиваючих факторів (природні або штучні), їх групу (внутрішні або зовнішні), а у деяких випадках – і про конкретний збиваючий фактор, який впливав на процес письма. Кожна з цих завдань може бути поставлена перед експертом стосовно будь-якого почеркового об'єкта поряд з ідентифікаційним або окремо, самостійно. Можливість вирішення таких завдань залежить від ступеня прояву діагностичних ознак у досліджуваному почерковому об'єкті, наявності або відсутності порівняльного матеріалу, його якості, даних про особистість передбачуваного виконавця та обставини нанесення почеркового об'єкта.

Класифікаційні завдання пов'язані із встановленням належності почерку виконавця до групи почерків, притаманних особам певної статі, віку або типу почерків відповідно до прийнятої наукової класифікації (високо- чи маловироблені, із досконалою або недосконалою системою рухів). У межах класифікаційного завдання також можуть бути встановлені питання про схожість почерків (підписів), про придатність почеркового об'єкта для ідентифікаційного дослідження [1, с. 20-21].

Наведена диференціація завдань почеркознавчої експертизи є дещо умовною, оскільки на практиці іноді буває досить складно віднести конкретну експертну задачу до певного класу. Так, наприклад, у почеркознавстві передбачена можливість надання експертом категоричного негативного ідентифікаційного висновку тільки на підставі суттєвої розбіжності у ступені виробленості рухів (або ступеня досконалості системи рухів) у досліджуваному почерковому об'єкті та зразках почерку (підпису) особи, що перевіряється (коли цей ступінь набагато вищий у виконавця досліджуваного почеркового об'єкта, ніж у особи, зразки якої надані). У таких випадках експерт констатує належність особи, що виконала досліджуваний рукописний об'єкт, та особи, яка виконала зразки почерку та (або) підпису, до різних класифікаційних (за ступенем виробленості або досконалості системи рухів) груп. Тут можна сказати, що ідентифікаційне завдання вирішується на рівні класифікаційного, яке є проміжним для звичайного повного процесу порівняльного дослідження, а в таких ситуаціях стає завершальною.

Незважаючи на існуючу загальноприйнятну чітку класифікацію завдань почеркознавчої експертизи (ідентифікаційна, діагностична та класифікаційна) сьогодні у конкретних експертних ситуаціях ці завдання розмежувати достатньо складно та у багатьох випадках почеркознавче дослідження має інтеграційний (наприклад, при дослідженні змінених почеркових об'єктів є суміщення цілей ідентифікаційного та діагностичного завдань), а іноді комплексний характер (встановлення виконавця підписів, виконаних шляхом технічної підробки тощо).

Важливе місце займають дослідження закономірностей процесу вирішення експертних завдань. Якщо раніше наукові розробки були спрямовані безпосередньо на об'єкт, тобто на почерк і методи експертного дослідження засновувалися на знаннях почеркових закономірностей, то тепер увагу криміналістів привертає «внутрішня», суб'єктивна сторона експертної діяльності. Об'єктом дослідження стає сама діяльність експертів. Такі дослідження допомагають оптимізувати роботу експерта-почеркознавця.

Багато років діяльність експерта-почеркознавця вважалася найменш формалізованою, все більше залежною від досвіду експерта, від його професійних знань, тобто мала суто суб'єктивний характер.

Вивчення процесу експертного дослідження, розкриття його закономірностей, об'єктивізація суб'єктивних методів дослідження дозволять зробити надбанням всіх експертів-почеркознавців професійний досвід і на цій основі удосконалювати методику експертизи.

Сучасне судове почеркознавство в Україні ґрунтується на потужній теоретичній та методичній базі. Загальна методика почеркознавчої експертизи включає у себе процедури та схеми вирішення ідентифікаційних, діагностичних та класифікаційних завдань, положення, які стосуються характеристик почеркових об'єктів (рукописних текстів, записів, підписів), особливостей їх формування і функціонування, їх властивостей та ознак. До складу загальної методики почеркознавчої експертизи входять також методи, методики і методичні рекомендації, розроблені для вирішення типових та окремих завдань щодо певних об'єктів дослідження залежно від їх виду, обсягу графічного матеріалу у них, ступеня виробленості, умов виконання тощо.

Однак, незважаючи на значні досягнення у галузі судового почеркознавства, не усі конкретні завдання можуть вирішуватися експертами на практиці, тобто у деяких експертних ситуаціях почеркознавці з тих чи інших причин або взагалі відмовляються від

вирішення питання, або надають висновок у формі НВМ («вирішення питання не виявляється можливим»). Тому розробки методичного характеру повинні проводитися з огляду на потреби судово-слідчої та експертної практики.

Необхідність проведення розробок обумовлена характером почеркових об'єктів, стосовно яких ідентифікаційні завдання ще вирішуються експертами не досить надійно та ефективно або не вирішуються зовсім. Зокрема це об'єкти з малим обсягом графічного матеріалу – підписи та короткі записи [1, с. 25].

Наступний можливий шлях актуалізації експертних знань – це використання методів експертних оцінок.

Суть методів експертних (спеціалізованих) оцінок полягає в тому, що група кваліфікованих спеціалістів, аналізуючи якусь проблему, висловлює свої судження, і отримана узагальнена думка використовується для прийняття оптимального рішення.

Досвід використання експертних оцінок у судово-почеркознавчій експертизі вже є. Це перш за все вирішення складних задач в умовах дефіциту вихідної почеркової інформації, різноманіття незвичайних умов виконання рукопису, схожість почерків тощо.

Для сучасного періоду розвитку теорії судового почеркознавства характерно інтенсивне проникнення у дослідження почерку математичних методів, тобто проходить математизація науки.

Впровадження математичних методів для вирішенні почеркознавчих задач допомагає об'єктивувати процес експертного дослідження.

Разом з тим на даний час неможна вважати застосування математичних методів повною об'єктивізацію процесу експертного дослідження. Досягти повної об'єктивізації процесу дослідження при вирішенні почеркових завдань буде можливо лише тоді, коли ознаки почерку будуть формалізовані і доступні для використання у математичному апараті. До того часу, поки ознаки почерку будуть визначатися на суб'єктивному рівні, процес експертного дослідження буде мати суб'єктивний характер. Вирішення цього питання можливе лише шляхом удосконалення існуючої системи ознак почерку, яка є досить чіткою, обґрунтованою, але у такому вигляді не піддається формалізації.

Важливий напрямок у розвитку судового почеркознавства – це використання у судово-почеркознавчих дослідженнях інструментальних засобів і їхня автоматизація.

У найбільшій мірі їх застосування направлено на виявлення динамічних властивостей почерку (координація, темп, ритм рухів, а також натиск). У розкритті закономірностей їхнього проявлення криміналісти бачать джерело цінної інформації, яка дуже корисна в цілях дослідження почеркових реалізацій, в особливості малооб'ємних – підписів, коротких записів.

Найбільш актуальною на даний час представляється розробка автоматизованої системи дослідження коротких почеркових об'єктів. Така система повинна дозволити вводити у електронну обчислювальну машину і аналізувати за обраними алгоритмами розпізнавання образів всю інформацію про почерковий об'єкт як структурно-геометричну, так і таку, що міститься у розподілі барвника і ширині штриха [4].

Автоматизовані системи виконують двояку функцію: з одного боку вони допомагають отримати інформацію про об'єкт, яка недоступна іншим шляхом; з іншого – звільняють експерта від стомлюючої нетворчої роботи, зводячи до мінімуму можливість суб'єктивних помилок [5, с. 154-155].

Отже, назріла необхідність створення методик та програмних продуктів, які б дозволяли проводити діагностичне та ідентифікаційне дослідження в єдиному процесі і водночас були б зручними і доступними для їх використання у практиці. Необхідно прагнути до оптимального сполучення можливостей людини й ЕОМ, що доповнюють одне одного, у судово-експертній діяльності, і це повинно знаходити відображення у створюваних методиках експертного дослідження.

Як видно з наведеного, високий рівень розвитку судового почеркознавства не означає, що вже не існує проблем, які потребують розв'язання. Такі проблеми існують і їхнє вирішення буде сприяти подальшому удосконаленню як теоретичних засад судового почеркознавства, так і практики судово-почеркознавчої експертизи. Оцінюючи стан судового почеркознавства на даний момент, не можна назвати його застійним, тому що активні спроби розвивати його загальні та окремі напрямки постійно здійснюються; коло питань, що вирішуються експертами-почеркознавцями, постійно розширюється, чому сприяють теоретичні та експериментальні дослідження у галузі судового почеркознавства. Основними перспективними напрямками роботи у сфері судового почеркознавства можна запропонувати наступні: удосконалення існуючих та розробка нових методик дослідження; створення експертних систем, які базуються на методах експертних оцінок, для вирішення діагностичних та інтеграційних завдань в почеркових об'єктів, виконаних у незвичних умовах; розробка методів, заснованих на комплексному використанні спеціальних знань судового почеркознавства та суміжних експертних галузей.

Література:

1. Бондар М. Є. Судово-почеркознавча експертиза: становлення, можливості, перспективи розвитку / М. Є. Бондар, З. О. Ковальчук, Т. О. Сукманова // Судова експертиза. – 2014. – № 1. – С. 19-29.
2. Меленевська З. С. Судово-почеркознавча експертиза : навч.-метод. посіб. / З. С. Меленевська, Є. Ю. Свобода, А. І. Шаботенко ; [за заг. ред. І. П. Красюка]. – Укр. центр духовн. культури, 2007. – 280 с.
3. Мельник Д. В. Кількісна автоматизована методика встановлення справжності (несправжності) малоінформативних підписів / Д. В. Мельник. – К., ДНДЕКЦ МВС України, 2012. – 31 с.
4. Свобода Є. Ю. Проблемні питання судово-почеркознавчої експертизи / Є. Ю. Свобода // Досудове розслідування в сучасних умовах: проблеми, тенденції та перспективи : збірник матеріалів науково-практичного семінару. – К. : ННІПСК НАВС, 2013. – С. 153-156.

SUMMARY OF MODERN POSSIBILITIES AND DETERMINATION OF FURTHER IMPROVEMENT FORENSIC HANDWRITING EXAMINATION DIRECTIONS

E. Swoboda, V. Abramova, V. Zarubei

Forensic handwriting examination is today one of the most common types of forensic examinations and play an important role in the investigative and judicial practice. They are appointed in cases where research handwritten records, signatures to address identity or non-identity (classification, diagnostic) questions of importance in criminal or civil proceedings, there is a need for special knowledge.

Long-term development forensic handwriting examination is a process of research of regularities of letter and handwriting on the basis of various branches of science and improvement of the methodology of forensic handwriting examination.

The scientific basis of forensic handwriting examination are established in cooperation with physiologists, psychologists and physicians information about the regularities of formation of handwriting and signatures as a material and fixed in writing maps-motor skills of man. Methods of forensic handwriting examination is based on qualitative-descriptive characteristics of the signs of these peculiar objects. For certain problem solving mathematical research methods.

In the modern period of judicial graphology is a highly developed subject area of theory of forensic expertise and criminalistics of the industry. Characteristic is the further development of the theoretical basis of forensic handwriting examination; experimental development;

generalizations of expert practice; the improvement of existing methods and creating new, more effective methods of expert examination of handwriting.

Despite the fact that the study of handwriting to establish certain circumstances take place several centuries and they are one of the oldest forensic studies, the scientists-criminalists, practical staff have any questions regarding the capabilities of forensic handwriting examination.

The solution to the above problem requires the analysis of possibilities of forensic handwriting examination and highlighted some of the problematic issues that exist today.

The development of the theoretical foundations of forensic handwriting examination in the modern period was marked by:

- development of the main provisions of the doctrine of the expert review process as a component of subject of forensic handwriting examination (a comprehensive methodology for solving forensic handwriting problems, theoretical problems of the assessment of signs and the like);

- the creation of the conceptual apparatus in the field of theory and practice of forensic handwriting examination (Glossary of key terms);

- formulation of the foundations of mathematical modeling and fundamentals of automation in the field of forensic handwriting examination (theory and practice of mathematical modeling, expert programs, systems);

- development of basic provisions of the theory and methodology of forensic handwriting diagnosis [2, p. 10-12].

The analysis of theoretical developments and generalization of expert practice allow to allocate the basic directions of further development of forensic handwriting examination in the modern period.

This is primarily activity-based approach and the study of the structure of solutions identification of tasks to optimize methods of examination.

Identification tasks are the basic volume of the forensic handwriting examination; their solution involves the establishment of such facts by the presence or absence of specific identity by handwriting, writing or signature; perform the same or different faces of several of the texts (records) or signatures of the individual blocks of text, text and short entries (in particular, additional notes), in some cases, where the signature is a literal transcription of text (records and signatures).

The theoretical and methodological foundations of forensic handwriting diagnosis is one of the most actual directions of development of forensic handwriting examination in the modern period, because this issue is controversial and not fully developed.

One of the promising areas of research is a diagnostic study. In judicial pokercast now they made independent, the basic provisions of forensic handwriting diagnosis, their nature and place in the system of tasks of the judicial-pocherkovedchesky examination.

The decision of diagnostic problems involved in determining conditions that have been studied pokerowy of the object handwritten text, writing or signature. In pokercast found that protective barrier that guarantees the preservation of properties identification of handwriting individuality and sustainability – is variation. It reflects a mechanism of adaptation of writing to various circumstances that have a negative impact on the process of writing.

The fundamental possibility of solving diagnostic tasks was experimentally proven on a number of pojarkova objects (handwritten texts large and medium volume, high proficiency of handwriting, signatures and the like).

However, such possibilities are not unlimited: while a certain degree of influence on the writing of this or that factor sbivautsa this protective barrier is destroyed. The usual properties of handwriting change, which is reflected in the manuscript as diagnostic signs. Their complex could be the subject matter expert not only for establishing the fact of unusual letters, but for other diagnostic tasks: on the nature of the singularity (permanent or temporary), the type of confounding factors (natural or artificial), group (internal or external), and in some cases – and

the specific sbivayutsya factor that influenced the process of writing. Each of these tasks can be put to the expert in respect of any pojarkovae object along with an identification separately or independently. The possibility of solving such problems depends on the severity of diagnostic features in the investigated pojarkovae the object, the presence or absence of comparative material, its quality, the data about the identity of the proposed contractor and the circumstances of the application pojarkovae object.

The classification tasks are related to the differentiation of handwriting by a group of handwritings, peculiar to persons of a particular sex, age or type of handwriting in accordance with accepted scientific classification (high or malavialle, with perfect or imperfect system of movements). In the context of classification tasks can also be set questions about the similarity of the handwriting (signatures), pojarkovae about the suitability of the object for identification of studies [1, pp. 20-21].

The differentiation of tasks of expert handwriting analysis is somewhat conditional, since in practice it may be more difficult to attributed to a specific expert task to a particular class. For example, in pokercast the possibility of providing expert identification of the categorical negative conclusion only on the basis of significant differences in the degree of depletion of the movements (or degrees of perfection of system of movements) in the investigated pojarkovae the object and the handwriting sample (signature) of the audited entity (when the degree is much higher in pojarkovo by the studied object than a person, examples of which are provided). In such cases, the expert notes the affiliation of the person that performed the manuscript of the investigated object, and the person who made the handwriting samples and (or) signatures, different classification (according to the degree of proficiency or perfection of system of movements) groups. Here we can say that the identification problem is solved on the level of classification that is intermediate to the usual full process of comparative study, and in such situations it becomes final.

Despite existing conventional clear classification of handwriting expertise (identification, diagnostic, and classification) today in concrete situations, these expert tasks is quite difficult to differentiate and in many cases pokercoach research is the integration (for example, in the study of modified pojarkova object is to combine the objectives of identification and diagnostic problems), and sometimes of a complex nature (determination by signatures made by the technical forgery, etc).

An important place is occupied with researches of regularities of process of the decision of the expert tasks. If before research and development were aimed directly at the object, that is, the handwriting and methods of the expert study was based on the knowledge of regularities pojarkova, now the attention of criminologists attracts internal, subjective aspect of expertise. The object of the research is the work of the experts. Such studies help to optimize the work of an expert handwriting.

For many years the work of an expert handwriting was considered the least formal, increasingly dependent on the experience of the expert, from his professional knowledge, that is, had a purely subjective nature.

The study of the expert review process, disclosure of its laws, the objectification of subjective methods of investigation will make available to all experts-pokerbonus professional experience and on this basis to improve the methodology of expertise.

Modern judicial graphology in Ukraine is based on strong theoretical and methodological base. A common methodology for the handwriting expertise includes procedures and schemes for identification, diagnostic and classification tasks, provisions that relate to the characteristics of pojarkova objects (manuscripts, records, signatures), peculiarities of their formation and functioning, their properties and characteristics. The General methods of handwriting expertise also includes methods, techniques and guidelines developed to solve common and individual tasks on certain objects of study depending on their type, amount of graphic material in them, the degree of depletion, performance and the like.

However, despite significant achievements in the field of forensic handwriting examination, not all specific tasks can be addressed by the experts in practice, i.e. in some situations the expert handwriting of those or other reasons, or refuse to address the issue, or provide a conclusion in the form of the NCM ("the decision of a question is not possible"). Therefore, the development of a methodological nature needs to be tailored to the needs of forensic investigation and expert practice.

The need for development due to the nature of *pojarkova* objects in respect of which identification tasks are solved by experts are not enough reliable and efficient or not solved at all. In particular, it objects with a small amount of graphic material – signatures and brief notes [1, p. 25].

The next possible way of mainstreaming expertise is the use of methods of expert estimations.

The essence of the methods of expert (specialized) estimates is that the group of qualified specialists analyzing a problem, Express his opinions, and obtained the generalized idea is used to make the best decision.

Experience in the use of expert assessments in forensic handwriting expertise is already there. This is primarily the solution of complex problems in conditions of deficiency *pojarkovae* source of information, a variety of unusual conditions of execution of the manuscript, the similarity of the handwritings and the like.

For the modern period of development of the theory of forensic handwriting examination is characterized by intensive penetration into the study of handwriting mathematical methods is the mathematization of science.

The introduction of mathematical methods to solve handwriting problems helps to objectify the process of the expertise.

However, at the present time cannot be considered as the application of mathematical methods in the complete objectification of the expert review process. To achieve the full process of objectification of research in the solution of *pojarkova* tasks will be possible only when the signs of handwriting are formalized and available for use in the mathematical apparatus. Until that time, until the signs of handwriting will be determined on a subjective level, the expert review process will be subjective in nature. The solution to this issue is possible only through improvements to the existing system of signs of handwriting that is sufficiently precise to be justified, but in this form it is not amenable to formalization.

An important direction in the development of forensic handwriting examination is the use in forensic handwriting research tools and their automation.

To the greatest extent their use is aimed at identifying the dynamic properties of the handwriting (coordination, tempo, rhythm, and pressure) In the detection of regularities of their manifestations CSU is seen as a source of valuable information that is very useful in order to study *pojarkova* implementations, in particular low-volume signatures, brief notes.

Most relevant at present is the development of the automated system of research of short *pojarkova* objects. Such a system should allow to enter in the electronic computing machine and analyze for the selected recognition algorithms all the information about *pojarkova* object as structural-geometric, and such that is contained in the distribution of the dye and the width of the stroke [4].

Automated systems have a dual function: on the one hand they help to obtain information about the object, which is inaccessible by other means; on the other, exempt the expert from the tedious non-creative work, minimizing the possibility of subjective errors [5, p. 154-155].

Therefore, there is a need to develop procedures and software that allows for diagnostic and identification studies in a single process and at the same time would be convenient and accessible for use in practice. It is necessary to seek the optimal combination of man and computer complement each other, in forensic activities, and this should be reflected in the created techniques of expert research.

As you can see, high level of development of forensic handwriting examination does not mean that there are no problems that need to be addressed. Such problems exist and their solutions will contribute to the further development of the theoretical foundations of forensic handwriting examination, and the practice of forensic handwriting examination. Assessing the state of forensic handwriting examination at the moment, you can not call it stagnant, because actively trying to develop its shared and private areas are constantly carried out; the range of issues solved by the experts pokercasinogame, is constantly expanding, facilitated by theoretical and experimental research in the field of forensic handwriting examination. The main promising areas of work in the field of forensic handwriting examination can offer the following: improvement of existing and development of new techniques of research; creation of expert systems based on methods of expert estimates, in the diagnostic and integration tasks in pojarokova objects, performed in unusual conditions; development of methods, based on the integrated use special knowledge in forensic handwriting examination expert and related industries.

References:

1. Bondar M. Ye. Sudovo-pocherkoznavcha eksperty`za: stanovlennya, mozhly`vosti, perspekty`vy` rozvy`tku / M. Ye. Bondar, Z. O. Koval`chuk, T. O. Sukmanova // Sudova eksperty`za. – 2014. – # 1. – S. 19-29.
2. Melenevs`ka Z. S. Sudovo-pocherkoznavcha eksperty`za : navch.-metod. posib. / Z. S. Melenevs`ka, Ye. Yu. Svoboda, A. I. Shabotenko ; [za zag. red. I. P. Krasnyuka]. – Ukr. centr duxovn. kul`tury`, 2007. – 280 s.
3. Mel`ny`k D. V. Kil`kisna avtomaty`zovana metody`ka vstanovlennya spravzhnosti (nespravzhnosti) maloinformaty`vny`x pidpy`siv / D. V. Mel`ny`k. – K., DNDEKCz MVS Ukrayiny`, 2012. – 31 s.
4. Svoboda Ye. Yu. Problemni py`tannya sudovo-pocherkoznavchoyi eksperty`zy` / Ye. Yu. Svoboda // Dosudove rozsliduvannya v suchasny`x umovax: problemy`, tendenciyi ta perspekty`vy` : zbirny`k materialiv naukovoprakty`chnogo seminaru. – K. : NNIPSK NAVS, 2013. – S. 153-156.